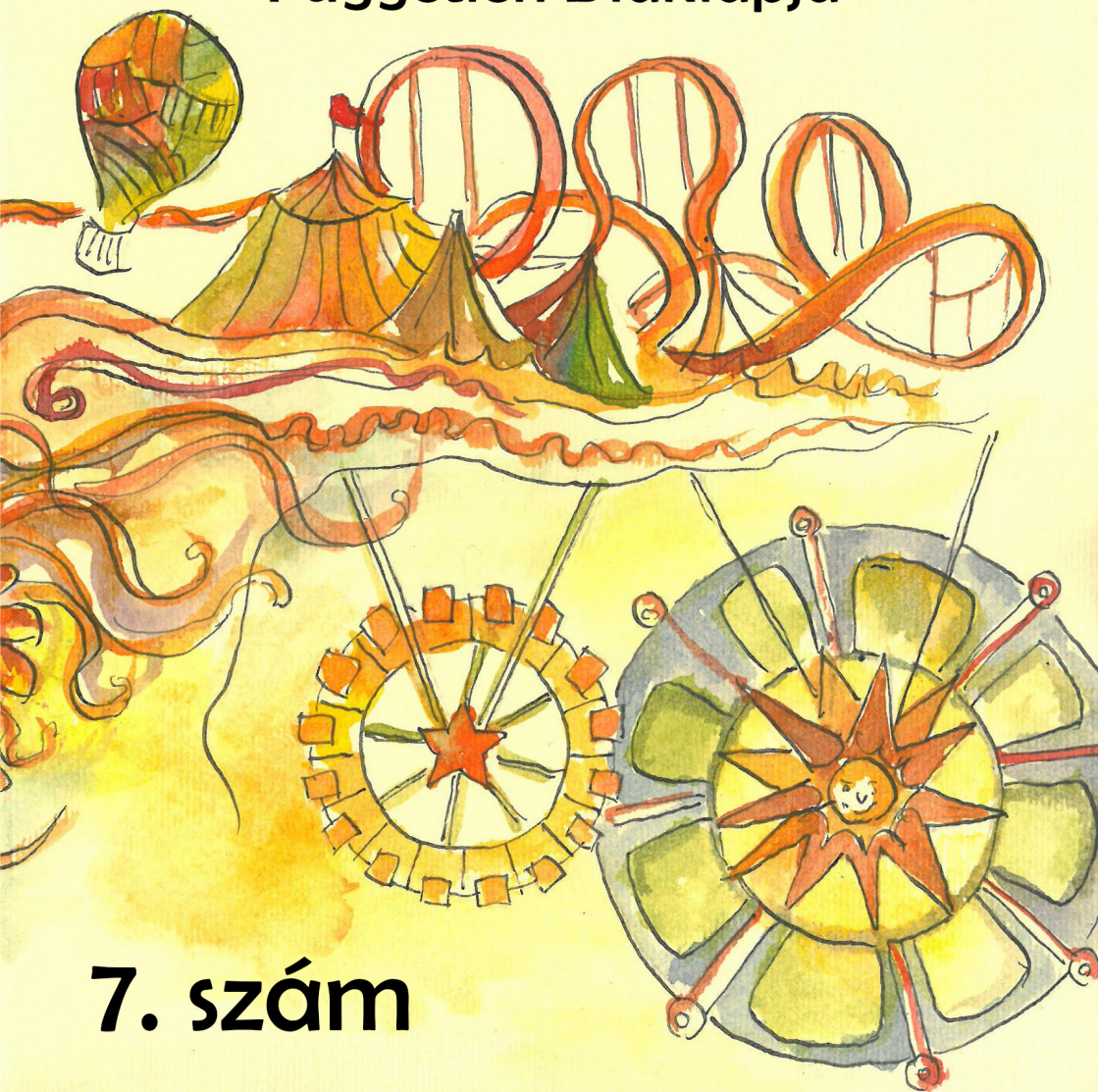

Tentamen

A Bolyai Farkas Elméleti Líceum
Független Diáklapja

7. szám

Kedves olvasó!

Vegyes érzelmek keringenek bennem, mikor arra gondolok, hogy vége ennek az évnek is. Elsősorban büszke vagyok arra a sok kilencedikesre, akiket idén sikerült megfogni és elindítani a Tentamen, a média vagy az újságírás útján. Részesei lettek egy nagy-nagy közösségnek, egy hagyománynak, ami lassan 50 éve (!) színesíti iskolánkat. Ennek az egész nagy dolognak próbáltam én az élére állni, és ennek lesz hamarosan vége. Egyik szemem sír, a másik pedig nevet.

Idén sok Tentamen-számot adtunk ki és voltak sikeres, izgalmas rendezvényeink is. Újra összedolgoztunk a BDSz-szel és sokat tanultunk, ismerkedtünk. Sikeres év volt és hálával tartozom sok mindenkinek. Meg kell említenem először is Hamar Márk Roland nevét aki sokat segített a

borítókban, Egyed-Zsigmond Enikő és Haller

Béla felelős tanárokat akik mindig kedvesen, jóindulattal fogadtak minden teendőt, ami az újságot illette. Nem szabad elfelejteni ugyanakkor a főszerkesztő társaimat, akik velem együtt fáradoztak a Tentamenért.

Búcsúzóul pedig kívánunk a tizenkettedikeseknek sikeres érettségit és sok sikert a bejutásokhoz, továbbá következzenek egy vendégcikk egyenesen Szombathelyről, Nyugat-Magyarországról!

Üdvözlettel, Balázs

2018. június

Ballag már a vén diák

Reggel hatkor, székhordás, díszítés közben azt hiszem, mindenki csak arra vágyott, hogy legyen már vége ennek a napnak is. Szép lassan minden az eltervezett helyére került, a székek sorban, fenyők és virágok a 12.-es osztályoknál, diákok a lépcsőn, a kíváncsi szülők olyan helyen, ahol láthatják gyereküket, a ballagó diákok pedig elindultak utoljára az iskola folyósóján és énekeltek, mosolyogtak és sírtak, mi pedig tapsoltunk és csak reméltük, hogy most már tényleg hamarosan vége lesz.

Aztán elkezdődött a szebbnél szebb és megatöbbnél megatöbb beszédek és előadások sorozata, amelyek alatt nem csak a ballagó diákok hatódtak meg, de talán minket is megérintettek. A dal, amely a szívünkig hatolt, amelyben realizáljuk, hogy Grund nem csak egy van, nem csak a Pál utcai fiúknak van Grundja, nekünk

mind van egy hely, amely a szívünkhöz nőtt, hiszen „sose feledjük el, hogy megmarad ez a hely”. A filmkockák, az ajtók, amelyek a lehetőségeket

szimbolizálják, a küszöbök, ahol most ballagó diákjaink állnak, klisének tűnhetnek így, de aki végighallgatta, megértette, ezek tovább mutatnak az egyszerű sablonszövegeknél, ezek szívből jövő beszédek és útravalók voltak.

Véget ért a ballagási műsor, elballagtak a 12.-es évfolyam diákjai. Nekünk, többieknek a reggeli vágyunk pedig beteljesült, véget ért a nap, de ezzel közelebb kerültünk ahhoz is, hogy nekünk is véget érjenek a középiskolás éveink. Furcsa érzéssel mentünk haza, mintha már nem is vágynánk arra, hogy véget érjen ez az egész, pedig a nap elején annyira reménykedtünk, hogy ne tartson már sokáig. Lehet, túl sokat akartunk és túl hamar, a hosszúnak tűnő műsor most már csak egy szempillantás. Egy kimondatlan kérdés van most bennem, amely talán azért kimondatlan, mert lehet, hogy félek a választól.

Az iskolai éveink tovább tartanak, mint egy szempillantás, nem múlnak el ilyen gyorsan, igaz?!

Szabó E. Zsófia

Erdélyben otthon

„Hozd ide a kalorifer mellől a borkánt, bele kell tölteni a vinettát!” Egy hónappal ezelőtt még nagyokat pislogtunk egy-egy ilyen mondat hallatán, de ma már az sem okoz gondot, hogy a dolgozatot pixszel írjuk, a lapokat szkoccsal erősítjük egymáshoz. Mi történt velünk?

„Az utazás az utazó maga” – kezdte felénk intézett szavait Farkas Ernő a Bolyai Farkas Elméleti Líceum dísztermében, kirándulásunk első délelőttjén. Marosvásárhelyi társosztályunk vállalta azt a nem könnyű feladatot, hogy négy nap erejéig idegenvezetővé váljak, és elkalauzol minket Erdély legszebb tájaira. Vagy talán nem is annyira idegen vezetővé, hisz a két osztály közös története már áprilisban elkezdődött a Nyugat-Dunántúl és Szombathely felfedezésével.

Mert a jó utazó felfedezi, hogyan szakadjon ki egy kis időre a leterhelt, szürke hétköznapiokból. Eleget tettünk ennek? Közösén énekeltünk Nyergesztető kopjafái között, élő zászlóként, tricolorba öltözve váltunk zárándokok fotóinak tárgyává, kilométereket nem sajnálva, egészen Erdély legnagyobb templomáig, a Fekete templomig elbuszoztunk; a válaszra tehát egy határozott igent mondanék.

Egy jó utazó keres, majd talál. Mi kerestük szélsőértékeket egy emelt szintű matekórán, szárazon maradt ruhadarabot a csíksomlyói eső után, „Hollywood” feliratot Brassóban, s találtunk fülgyötrő harangkongást a vásárhelyi toronyban, szinte megszólaló ablaküvegeket a Kultúrpalotában, lélegzetelállító kilátást Kőhalmon.

A szellemóriások földjén jártunk, s mivel egy jó utazó nem csak néz, hanem lát is, nem csak megnéztük a Bolyaiak koponyáit, Apáczai Csere János, Dsida Jenő, Sütő András sírját, hanem át is éreztük a hely szellemét, megtisztelve álltunk egy olyan helyen, ahol valaha ők alkottak, tevékenykedtek. A tudás tárháza nyílt meg előttünk a 40.000 könyvet számláló Teleki Tékában, onnan kilépve már azt is elmondhattuk, hogy láttuk az USA Függetlenségi Nyilatkozatának hitelesített másolatát.

A jó utazó tisztában van azzal, hogy nem a cél a fontos, hanem a megtett út. Ezt ismételtük magunkban biztatásul, miközben az izzadságcsep-

pek versenyt futottak homlokunkon a segesvári diáklépcsőn, a csíksomlyói búcsú hegyoldalán. S bár nem a cél a fontos, azt hiszem elmondhatom, hogy amit a szentmisén a hatalmas embertömeggel együtt megélhettünk, vallásunktól függetlenül, egy igazán különleges szelete volt a kirándulásnak.

Részesei lehettünk egy olyan határtalan kalandnak, amely Szombathely és Marosvásárhely diákjait egy több mint 700 km hosszú, képzeletbeli fonallal köti össze. Mert a jó utazó visszatér, s a mi közös történetünk nem a Pseudoszféra-szobor melletti szoros ölelésekkel ért véget!

Novák Henrietta

Humans of Bolyai

Szegedi Hunor (XI. C)

Számomra a foci mindig is többet jelentett egyszerű sportnál. Az érzés, amit adni tud, lenyűgöző.

Nem lehettem több 7 évesnél, amikor édesapám az első foci-edzésemre elvitt. Tisztán emlékszem erre. Azon az edzésen - és nem csak akkor - nagyon bizonyítani akartam és próbáltam akkori gyerekfejjel mindenkit lefutni. Akkor az edző félre is állított, hogy nem kell ennyire eszeveszettül futnom, mert majd a 'mentők visznek el'.

A legnagyobb motivációt a 2010-es Vb jelentette nekem, amikor a legnagyobbakat láthattam játszani. Minden egyes nap meghallgattam a vébé hivatalos himnuszának a magyar változatát. Nagyon motiváltak a sorai:

**„Zöld a pálya, fenn a zászló/ Hullámzik már a lelátó/ A mi hősrünk sosem
fáradt/ Ki most játszik, egyre bátrabb.”**

Egy alap dolog a fociban a dekázás. A Vb előtt sosem ment annyira, amennyire szerettem volna, talán 10-et ha meg tudtam csinálni. A Vb közben - után rengeteget gyakoroltam az udvarunkon. Bójákat állítottam fel, ollózni tanultam stb. Lassan a munka meghozta a gyümölcsét és többszázig jutottam el a dekázásban, és technikailag is fejlődtem.

Ma már a foci csak hobbiként szerepel az életemben. Örülök, hogy a Bolyaiban már kilencedikben olyan barátokra találtam, akik szintén 'labdabolondok'. Azóta is rengetegszer megyünk együtt játszani. Ha mostanra már csak hobbi maradt is a foci az életemben, akkor sem fog soha eltűnni, mert mindig 'bérelt helye lesz'.

Fülöp Sára-Viola

InterYou

Kiss Bori és a Terra-kotta

Kiss Borival, iskolánk X.E osztályos diákjával egy csütörtöki délután sikerült beszélnem, amikor is ő, mosolyával és pozitív kisugárzásával engem is mosolygásra készítetett. Ha már találkoztam vele, akkor egyúttal pár kérdést is feltettem neki, amelyekre lelkesen válaszolt.

Mióta foglalkozol zenével?

Zenével első osztály óta foglalkozom. Mindez a furulyával kezdődött, majd ezt követte a gitár és még számos hangszer. Már kiskorom óta érdekel mindez. Mostanában leginkább a jazz foglalkoztat, de a rock sem

áll messze tőlem.

Milyen hangszereken tudsz vagy szeretsz játszani?

Furulyán, gitáron, zongorán, ukulelén és melodikán is játszom. Nincs kedvencem, de valahogyan a gitár áll hozzám a legközelebb, viszont a zongora hangját imádom. Számomra a hegedű még mindig egy kihívást jelent.

Igaz, hogy van egy hangszerkollekciód?

Igen, van. Az ukulelét a Terra-kotta miatt vettem meg, a pásztorfurulyát pedig egy tábor hatására szereztem be. A gyűjteményem egyfelől a fejlődésemnek köszönhető. Mindössze tizenegy hangszerrel rendelkezem jelenleg, 3 gitárral, 2 szintetizátorral, 1 ukulelével, 2 furulyával, 1 harmónikával, 1 szájharmonikával és 1 hegedűvel.

Mit jelent számodra a zene?

A zene a legkedvesebb hobbim, az igazi kikapcsolódás, a megnyugvás és egyben az ösztönesség számomra. Úgy gondolom, hogy a zene fantasztikus erővel bír.

Hogyan alakult meg a Terra-kotta?

Mindannyian zenész golyók lettünk, ezáltal jobban felfigyeltünk egymásra. Az Év hangja vetélkedőnek köszönhetően tavaly úgy gondoltuk, hogy foglalkozhatnánk együtt azzal, ami minket igazán érdekel, mégpedig a zenével.

Milyen dalokat énekeltek, feldolgozások vagy saját szerzemények vannak inkább a repertoárban?

Inkább feldolgozásokat énekelünk, de dolgozunk a saját dalunkon is.

Az első dalunk, amit együtt játszottunk el, a „7 years” volt.

Mikor és hányszor próbáltok?

Van, amikor minden délután próbálunk, ez leginkább fellépés előtt történik. Másként, általában zenekör után kerül sor a próbákra.

Hogyan jellemeznéd társaidat?

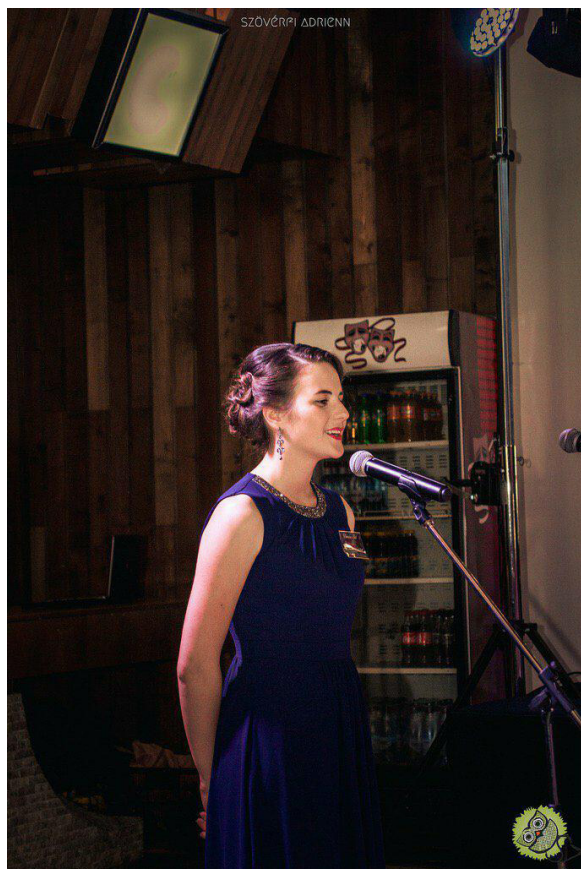
Andi a legprofibb zenész köztünk és az elméleti dolgokban is sokat segíti a csapatot.

Orsi pedig mindig mosolyogva jön az ötletekkel, és csodásan énekel.

Véleményem szerint érdemes megismerkedni Borival, hiszen egy nagyon kedves lány. Külön köszönet neki ezért az interjúért.

Magyarosi Helga

Lukács Heni ~ Tavaszi Bál

Miért szeretted volna a 2018-as Tavaszi bál főszervezője lenni?

Igazából, már mikor jelentkeztem az elnökségbe, voltak olyan terveim, hogy én szeretnék lenni az idei Tavaszi Bál főszervezője. Nagyon sok lehetőséget láttam benne, amit újítani lehetett, és mivel az egyik legnagyobb rendezvényünk, nagyon sok felelősséggel jár, és vágytam egy ilyen kihívásra.

Szerinted mi a legfontosabb, amit általa tanultál?

Nagyon sok mindent tanultam általa, mind rendezvényszervezés, mind csapatmunka terén, meg problémamegoldás szem-

pontjából is, viszont ha egy dolgot ki kéne emelnem, az talán az időbeosztásom lenne. A rengeteg munka sok időt is vett igénybe, és ami a legnehezebb volt számomra, megtalálni az egyensúlyt az életemben, hogy mindenre és mindenkire időt szánhassak.

Mi volt a legpozitívabb és mi a legnegatívabb tapasztalatod az idei bálón?

Itt a legnegatívabbal kezdeném, mert a pozitívról többet tudok mesélni. A legnegatívabb élményt a bál előtti utolsó két hét nyújtotta számomra. Ez volt az az időszak, ahol az időhiány és a sok megoldandó probléma miatt egyre nagyobb lett a feszültség az elnökségben. Ez volt az egyedüli dolog, amit el szerettem volna kerülni, de sajnos nem sikerült teljes

mértékben.

A legpozitívabb élmény az volt, amikor kapunyitás előtt pár perccel odaálltunk a fotófal elé az elnökséggel egy közös képre. Ez jelezte azt, hogy véget ért egy több hónapos készülődés, és itt az ideje, hogy azt, amit már többször átbeszéltünk, és leszimuláltunk, ami felett vitatkoztunk, aminek örültünk, és ami erőt adott annyi időn keresztül, kezdetét vegye, és élesben történjen. És a résztvevők arcán a mosoly volt számunkra készpénz az esemény sikerességére.

Az eddigi évekhez képest mi volt a XI. Tavaszi bál különlegessége?

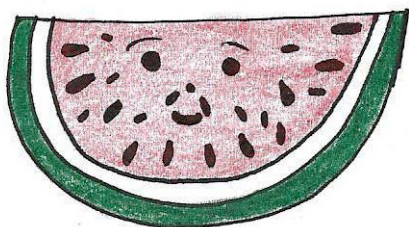
Ugye ezt a helyszínen is kiemelték, hogy idén volt az első alkalom, hogy kiterjesztettük a bált a színháztérre is, így a résztvevők kint is figyelemmel kísérhettek előadásokat és részt vehettek játékokban. A visszajelzések alapján, ez egy briliáns ötlet volt, és irányadónak bizonyult az elkövetkező évekre.

A jövőben hogyan szeretnétek méginkább emelni a színvonalat?

Az, hogy jövőre mit is fog tartogatni a résztvevők számára a Tavaszi Bál, arra jelenleg még nem tudok választ adni. Ide tökéletesen illenek egyik régi BDSz-es szavai, hogy általában azt, amit egyszer már megcsinálunk jól, azt másodszorra nem szoktuk elhibázni. Tehát ami idén jelen volt a bálon, az valószínűleg jövőre is ott lesz. Van egy merész és rizikós elképzelésem jövőre, de csak akkor derül majd ki, hogy hogyan fog elsülni.

+1) Mit jelent neked a Tavaszi bál?

Számomra a Tavaszi Bál egy esélyt jelentett arra, hogy kipróbáljam magam fontosabb helyzetekben is, viszont mostanra egy élmény lett, ami több mint 600 ember arcára csalt mosolyt, és emiatt vált igazi értéké az életemben.

Fülöp Sára-Viola

Interjú a vérbeli tentamenessel

Riportalanyom ezúttal egy végzős, helyesebben már végzett diák lesz, persze nem kivégzett, csupán 12 osztályt elvégzett. Hatalmas szópoén, tudom. Szóval következzen egy őszinte beszélgetés az E osztály Hamar Márk-Rolandjával.

Kezdeként legyen egy könnyű kérdés... Mivel jellemeznéd magad?

A mindenkori egyszavas válasz: menő. Azt már mindenki döntse el maga, hogy falnak, vagy minek menő...

Írtó vicces... Mikor döntöttél úgy, hogy beszállsz a Tentamenbe?

Őszintén körülbelül 7. osztályos koromban tudtam, hogy tentamenezni fogok, mivel akkortájt hallottam a legtöbbet a suliujságról a bátyám révén, aki szintén szerkesztő volt. Ugyanekkor készült el a legelső borítótervem is, amit ugyan 3 főszerkesztőség is látott, csak idén került nyomdába... Ez a februári szám borítója.

Akkor pontosítok a kérdéssel... Mikor kezdted el tentamenezni?

Egészen pontosan 10. osztály második számába került be leghamarabb munkám.

Mit tanultál meg az elmúlt 4 év során, amire büszke vagy?

A bolyais tanárok neveit azt hiszem... És ami talán még nagyobb büszkeség, habár egyesek ezt megkérdőjelezzik, hogy a tanárok is ismerik az én nevem.

Kicsit komolyabb választ?

Konkrétan nem tudom megmondani, hogy mit tanultam... Túl sokat ahhoz, hogy egyet kiemeljek, túl keveset ahhoz, hogy büszke legyek. Az viszont örömmel tölt el, hogy a diákok is ismernek. Még akkor is, ha netán

csak a “kalapos, beképzelt, állandóan kiöltözött, nagyképű” címszavak alatt...

Mit csinálnál másképp, ha újra 9.-ikes lennél?

Még kevesebbet tanulnék... (nem mintha HMR, bolyais pályafutása alatt valaha is a tanulásáról lett volna híres - a szerk.)

Melyik a legemlékezetesebb pillanat ebben a 4 évben?

Ha őszinte lennék, akkor úgysem kerülne kiadásra, szóval mondok mást... A 2016-os Európa Bajnokság egy felejthetetlen élmény.

Melyik az a rendezvény, amit kihagytál, de utólag megbántad?

Az ÁKMT. Hívtak is, segíteni is tudtam volna a csapatot, hiszen akkortájt csoda módon az általános műveltségem volt az erősségem, de éppen-séggel rossz viszonyban voltam az egyik csapattaggal, így lemondtam. A sors iróniája, hogy most azzal a személlyel van az egyik legjobb kapcsolat az osztályból.

Mit tartasz a legnagyobb teljesítménynek magad részéről a bolyais évek alatt?

Kategórikus módon azt, hogy Portik Kriszta főszerkesztőségét a lapnál kibírtam. És lám, nem csak kibírtam, hanem, vele ellentétben, 12.-ben is aktív tag maradtam.

Hogyan foglalnád össze címszavakban a tentamenes tevékenységedet időrendben?

Kívülálló, kezdő, másodlagos designer, utómunkás, Kriszta jobbkeze és főbb szerkesztő, csicska, veterán és remélhetőleg ezek után bejön az ‘L’ betűvel kezdődő és ‘agenda’ szakasszal végződő szó is.

Hova tovább?

Azt hiszem ágyba, mert kezdek fáradt lenni.

Egyetemre, vagy továbbtanulásra gondoltam.

Tudom, de én nem. Szerintem utolsó percben megpróbálom az orvosit.

Komolyan?

Nem.

Utolsó kérdés: mi leszel, ha nagy leszel?

Pár centivel magasabb, vagy szélesebb ember, mint most. Amúgy politikus-tól elkezdve, designeren át teológusig minden lehetséges.

Eme beszélgetés után az interjúalanyom és jómagam is nyugovóra térünk, lévén, hogy fenti beszélgetés csupán az én fejemben történt meg.

Örökös tisztelettel, Hamar Márk-Roland

Egy utolsó csepp univerzum

Kedves olvasók, két év után sajnos búcsúznom kell Tőletek! Nagyon szerettem ezt a rovatot, hiányozni fog a Tentamen, közösségével együtt. Nem sikerült olyan túl sokat belesűríteni ebbe az „egy cseppbe”, de nem is ez volt a cél, hanem mindenből egy kicsit. Volt szó az évek során az űrkolonizációról, fekete lyukakról és párhuzamos univerzumokról, a 3D nyomtatásról és a Holdbázisokról, exobolygókról és asztrobiológiáról és természetesen sok helyen Elon Muskról. A cím megtévesztő lehet. A rovat nem fog megszűnni, csak részemről egészül ki egy utolsó cseppel.

A nagy búcsúzások közepette sajnos korunk egyik legnagyobb elméjétől kell elköszönnünk, Stephen Hawkingtól. A világhírű brit elméleti fizikus 2018. március 14-én hunyt el, Cambridge-i otthonában. Érdekesség, hogy Hawking Galileo halálának 300. évfordulóján született és Einstein születésének 139. évfordulóján hunyt el, valamint 76 évet élt, akárcsak Einstein. Március 14. egyben a nemzetközi π -nap. A π -napot 1988 óta március 14-én ünneplik, mivel az aznapi dátum (03.14.) számjegyei két tizedesjegyig megegyeznek a matematikai π értékével (3,14...).

Stephen Hawking 1942. január 8-án született Oxfordban. Tizenhét évesen került az Oxfordi Egyetemre, ahol fizikából szerzett diplomát kiváló eredménnyel. Koszmológiai-asztrofizikai tanulmányait Cambridge-ben folytatta, ahol 1966-ban szerzett doktori fokozatot. Három évtizedig ugyanazt a XVII. században létrehozott, tekintélyes matematikaprofesszori tisztséget (Lucasian Professor) töltötte be, mint nagy tudós elődje, Sir Isaac Newton. Kevéssel 21 éves

kora előtt motoros neuronbetegséget, avagy degeneratív idegrendszeri elváltozást fedeztek fel nála, amelynek következtében a mozgatóidegek lassan elsorvadnak. Az orvosok ekkor két évet jósoltak neki, melyet csodával határos módon több mint ötven évvel élt túl. Kezdetben bottal járt, de később végleg tolókocsiba kényszerült, a bénulás elhatalmasodása után fej- és szemmozdulatokkal vezérelhetővé tett beszédszintetizátor segítségével tudta már csak megszteni gondolatait másokkal. Motiváló szavai: „Akármilyen rossznak tűnik is az élet, mindig lehet tenni valamit, célba lehet érni. Amíg van élet, van remény.”

Stephen Hawking munkásságának célja röviden: az einsteini fizika nehéztestek által létrejött gravitáció szabályainak összeegyeztetése az attól jelentősen eltérő szabályokkal működő részecskefizikával, ha ez sikerülne, az lehetne a „Mindenség elmélete”. Hawking aktívan foglalkozott a fekete lyukakkal, 28 évesen jött rá, hogy a „nagy bumm” elméletének és a „mindenség elméletének” kulcsa a fekete lyukak vizsgálatában rejlik. A fekete lyuk eseményhorizontjának közelében vizsgálva a részecske-antirészecske párokat, úgy találta, hogy a részecskepárok közül a

negatívát elnyeli a fekete lyuk, de a pozitív kisugárzódik, ezt nevezzük „Hawking-sugárzásnak”. Amikor a NASA-nál tett látogatást 2007-ben, lehetőséget kapott, hogy részt vehessen egy súlytalansági

repülésen. Ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy felhívja a figyelmet az űrutazásra.

Hawking a laikusok számára is érthető és érdekes ismeretterjesztő olvasmánnyal vált igazán híressé, „Az idő rövid története” bekerült a Guinness rekordok könyvébe mint a sikerlistán leghosszabb ideig szereplő mű, melyet több mint negyven nyelvre fordítottak le. Könyveivel és aktív közéleti tevékenységével az „asztrofizika popsztárjává” vált. Szerepelt a Simpson család animációs rajzfilmsorozatban, a Star Trek-ben, valamint az „Agymenők”

(The Big Bang Theory) vígjátékso-rozat több epizódjában. 2014-ben életéről mozifilm készült “A minden-ség elmélete” címmel, melyben Ed-die Redmayne alakítja.

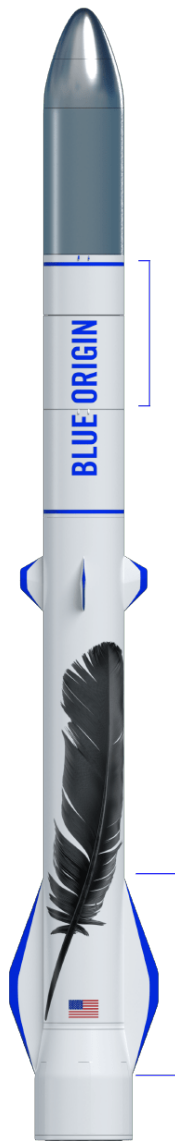
A március 31-i privát temetését követően, egy publikus megemléke-zés és hálaadás alkalmával, június 15-én a westminsteri apátságban helyezik el hamvait, közel Sir Isaac Newton és Charles Darwin sírjához. Saját kívánsága szerint sírfelira-ta a Bekenstein–Hawking entrópia egyenlet lesz. Emlékét örökké fogja őrizni az emberiség.

Újabb kutatások szerint, körülbe-lül 70 ezer éve, egy kis vörös törpe-csillag (Scholz csillaga) haladt el a

$$S_{\text{BH}} = \frac{Ac^3}{4\hbar G}$$

Naprendszerhez jelentősen közel. Pontosabban, kevesebb mint egy fényévnire haladt el a Napunktól, így ez a legközelebbi ilyen eset. Ma már a csillag 20 fényévnire van tőlünk, de az akkor okozott hatásai még ma is érzékel-hetők. Az új vizsgá-latok azt bizonyít-ják, hogy a csillag közelsége pertur-bációkat okozott a Naprendszer legkülső részében, az Oort-felhőben, ahonnan üstökösöket mozdított ki. Mára már elég kö-zel érkeztek ezek az üstökösök, me-lyek közül 8 akár a Naprendszeren kívüli is lehet. Az egyedüli ismert aszteroida, amely bizonyítottan a csillagközi térből a Naprendszerbe érkezett, a 2017. októberében felfe-dezett ‘Oumuamua aszteroida, melyről már szó volt egy korábbi cikkben.

A “második űr-verseny” eddig rit-

kábban említett résztvevője Elon Musk (SpaceX) mellett, Jeff Bezos, aki az Amazon CEO-ja és Blue Origin nevű űrvállalat vezetője. A Blue Origin kevesebb médiavisszhangot keltett, mint a SpaceX, viszont jelentős eredményeket ért el. Két rakétatípust fejlesztenek: a New Shepard (Alan Shepardról elnevezve, az első amerikai aki járt az űrben) és a New Glenn. Ezek újrahasznosítható rakéták, akár csak a SpaceX fejlesztései. A Blue Origin a magánemberek és turisták űrbe jutását szeretné fejleszteni. A tervek sze-

rint 2018. végére az első emberes tesztrepülésre kerül sor.

Még rengeteg érdekes dologról írhattam volna, de ahogy említettem, nem fér bele minden egy cseppbe, mindenre idő nincs. Kíváncsiak, érdeklődéssel viszonyuljatok a természettudományok iránt, persze nem kell túlzásba vinni, elég egy csepp is, nehogy beteljen a pohár! Hawking szavaival búcsúzom: "A csillagokat nézd, és ne a földet a lábad alatt!"

Puskás Dávid

1 perc irodalom

Andrassew Iván – Néhány szabálytalan haiku

Feküdj csak mellém.
Álmod fű alá kúszik.
Mélyebb már nem lesz.

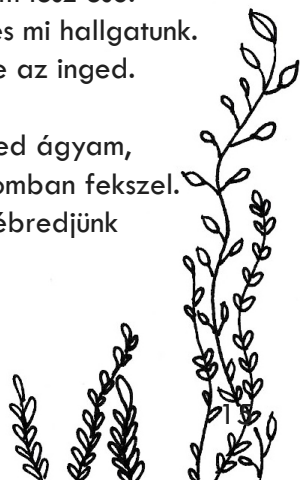
Fölszáll, aztán le,
nekilódul, visszahull.
Ember, nem madár.

Egy tükörből ki,
aztán egy másikon be.
Csak visszatalálj.

Eső függönyét
egy ujjal félrehúzni.
És úgy lenne nyár.

Már nem lesz eső.
Csönd lesz és mi hallgatunk.
Vedd le az inged.

Tenyered ágyam,
Te a markomban fekszel.
Sose ébredjünk

Varró Dániel: Szesztina a nyárról

A sarki boltban, hogyha itt a nyár,
idegesebb a sarki boltos ember,
kell hőzentrógere alá a hőség
dacára is egy póló, vagy bepállik,
az őv se jobb, mert az meg vág,
hiába,

nem hoz számára semmi enyhülést.
Az én számomra sincsen enyhülés
e férfikorban, mely mondhatni
nyár,

hol a szorító időből hiába
próbálna meg kibújni már az
ember,

a könnyüléptű ifjúság bepállik,
elszívja minden tetterőnk a hőség.

Mint szukkubusz hajol fölénk a
hőség,

nem várható maholnap enyhülés,
megbántam azt a szót már, hogy
bepállik,

dehát ilyesmiket sugall a nyár,
meg az időjárásjelentő ember,
kit a tévében bámulunk hiába.

A nap mindenhogy szembesüt,
hiába

húzná szemébe kalapját a hősség
látzatát keltve átlátszón az em-
ber.

Ó, hol vagy ihlet, hol vagy enyhü-
lés?

A múzsa csókja, hogyha itt a nyár,
a költő homlokán bizony bepállik.

Mint egy rímhívó szó, mondjuk
„bepállik”,

mi csüng fölöttünk kínzón, és hiába
várjuk, nem rímel jusst se rá a
nyár,

úgy dong lecsaphatatlanul a hő-
ség,

amelyre éjjel sem jön enyhülés.

Sosem jut el Nepálig, ó, az ember.

A nyár nyilatól nyámnyilán az
ember

nem futhat el. A józan ész bepállik,
düh fortyan bennünk, mely nem
enyhül, és

„Állj meg Tybalt! Mercutio!” – hiá-
ba,

a bökkenő, hogy rekkenő a hőség,
egy perc alatt tesz gyilkossá a
nyár.

Aludna bár nyári álmot az ember,
mikor a hőségtől a szív bepállik!
Dehát hiába, nincsen enyhülés.

- Megtaláltad az élet értelmét?
- Nincs neki (...). Csak gyönyörűsége.

Csányi Vilmos

Fekete lyukba húz a vonat.
A föld alatt metróhuzat van.
Végigmérnek szemsugár-fények.
Elkapok egyet – pont a tiédet-,
Visszanézek, úgy érzem,
Itt ér véget az eddigi élet

Magashegyi underground – Metróhuzat

1 perc más

A címtelen

Minek adjak címet poros szavak-
nak?

Hinniük kéne, hogy valahova ha-
ladnak?

Nem. Címtelen sorok ezek, barát-
tom.

Azt akarod, hogy életed ne lógjon

faágon?

Akassz rá, gyerünk! Akassz engem,
magányom,

S talán meg se bánom....

Meg se bánom hogy címek úsznak
a csatornákon.

Kotirlán Ágnes

Ismeretlen

Jönnél is, maradnál is,
de neked még maradnod kell.
Jelenlétednek jelene van,
képzeteidnek tapintása.
Léted léted ad, és lehet, hogy egyszer
ténylegesen velem tartasz.
Most viszont folytasd,
maradj még jócskán.
S tán megszokom amíg ideérsz.

Hólabda

Egyre közelebb állunk a nyári vakációhoz. Meleg, napsütés, egyre nagyobb tömeg az udvaron... Biztos vagyok benne, hogy a legtöbb emberben megfogalmazódott az évek során az a kérdés, hogy mit gondolnak a tanárok erről a vakációról, hogy töltik idejüket, élvezik-e egyáltalán ők is ennyire mint ahogyan mi. A hozzájuk intézett pár kérdésünk által meg tudhatunk egy pár úgymond "kulisszatitkot".

Tentamen - Simon János

Mi a legvicsebb nyári élménye?

A legvicsebb nyári élményem a görögországi kiránduláson volt, ahol a diákjaim leleményességével és furfangjával együtt kellett szórakozzak.

Simon János - Szente Tünde

Üresnek érzi-e a nyarat a diákjai nélkül?

Első két hétben még igen, utána már nem annyira, de mindig várom, hogy szeptemberben újra lássam őket.

Szente Tünde - Puskás Attila

Hosszúnak találja-e a nyári vakációt?

Szerintem a nyári vakáció egy hosszú vakáció, egy megérdemelt pihenés a hosszú tanulás után. Ez most szervezés kérdése, hogy milyen hosszú a vakáció. Lehetne úgy beosztani, hogy év közben legyen több szabadidő és nyáron egy picit rövidebb lenne, hogy ne essenek ki a diákok a tanulásból. De szerintem ez így jó, kell pihenni, fürödni, szórakozni. Én is élvezem egyébként.

Puskás Attila - Jakab Barna

A nyári sportok közül melyiket ajánlja a diákoknak?

Egyértelműen a vízi sportokat, de a labdajátékokat is, kinek mi tetszik: foci, kosár, ezt mindenki döntse el maga, és nem utolsó sorban a kerékpározás.

Kapusi Kinga, Ignát Réka, Oltean Annamária

Ajánló

Bohemian Betyars

(Feca - basszusgitár, Kakas-hegedű, ének, Levi- ének, gitár, Mátuc - gitár) Időközben voltak tagcserék, de már bő 3 éve Dancival (dobok) és Krisszel (trombita) együtt muzsikálunk.

Hogyan választottatok nevet?

A Bohemian Betyars egy magyar, saját elnevezésük szerint „speed-folk-freak-punk” zenét játszó együttes. A kezdeti középiskolai zenekar története igazi sikersztóri, és a java még csak most kezdődik. Az egyik taggal, Fehér Gáborral készítettem interjút:

Mikor/hogyan alakult a zenekar?

A Bohemian Betyars zenekar közel 10 éve, 2009-ben alakult egy hosszú tavaszi éjszakán, Miskolcon. Mind gyerekkori barátok vagyunk, s elkötelezett hívei a népzeneének és a punk-nak, így a stílus is gyorsan körvonalazódott.

Kik a tagok?

Az alaptagok ‘Miskolc fattyai’.

Könnyedén. A Bohemian Betyars az, ami tökéletesen jellemez minket, az életmódot, a világlátást, a zenei irányzatunkat.

Honnan inspirálódtok?

Más szuper zenekarok életútjából és munkáiból. Pl. Egyik legnagyobb példaképünk Manu Chao. Úgy hozta a sors, hogy együtt játszhatunk vele kétszer Spanyolországban, egyszer pedig Budapesten. A legjobban motiváló dolog az volt, hogy láttunk valakit, aki onnan kezdte, mint mi és egy nagyon-nagyon hosszú út után, most is színpadra áll, töretlen lelkesedéssel és tele új energiákkal.

**Az utóbbi időben több messi,
különleges helyen turnéztatok,
mesélnétek ezekről?**

Mindig is szerettünk volna külföldön játszani, és 2013-ban meghívást kaptunk egy spanyol fesztiválra (Iboga). Kitaláltuk, hogy úgy fogunk eljutni oda, hogy végig utcazenéljük Európát, ezzel máshol is népszerűsítve magunkat. A nagy kalandot végig rögzítettük és elindítottuk saját utcazenés videóblogunkat. Azóta minden hosszabb külföldi turnét felveszünk, és a Streetbastards tour-sorozat részeként jelentetjük meg.

Évek óta járjuk már Európát, viszont sosem játszottunk más kontinenseken. A kíváncsiság és a szerencse vezényelt minket; meghívást kaptunk egy fesztiválra, Shanghai-ba. Fellelkesülve a lehetőségen, közel egyhónapos ázsiai kiruccanást csináltunk, muzsikáltunk Japánban, Kínában és Dél-Koreában. A legkellemesebb csalódás ez utóbbi volt, az ottaniak tudtak leginkább azonosulni a zenénkkel, illetve ők nagyon nyitottan fogadtak minket emberileg is.

Azóta elmentünk egy egyhetes villámlátogatás erejére Texasba, ahol kétszer játszottunk az SXSW keretein belül. Rengeteg kellemes történettel gazdagodtunk és a rögzös út összecsiszolt minket, így min-

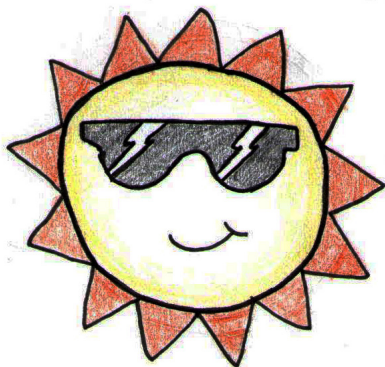
den utazással többek és többek lettünk: a világ bejárása a fő mozgatórugója és inspirálója a zenekarnak.

A nyár folyamán Erdélyben is zenéltetek majd, mire számíthatok ti és mire számíthat a közönség?

Tavaly novemberben egy négy állomásos erdélyi turné keretében mutattuk meg magunkat először 5 év kihagyás után Erdélyben. A koncertek szuperül sikerültek és rengeteg pozitív visszajelzést kaptunk, reménykedünk benne, hogy ez a nyári alkalmakon is így lesz. Mi pedig megígérjük, hogy legalább akkora bulit fogunk csapni, mint legutóbb! A nyár folyamán a Double Rise-on, a kolozsvári magyar napokon és a gyalui Várkert fesztiválon láthattok és hallhattok majd minket!

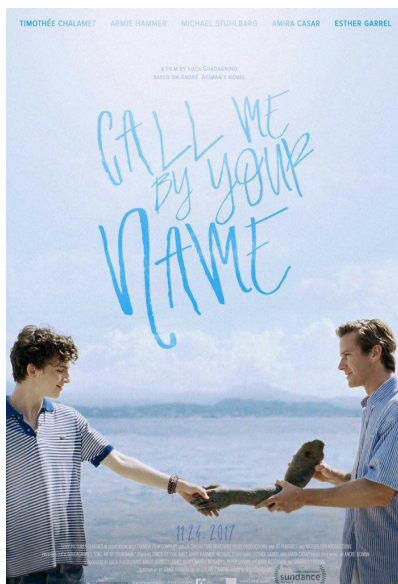
Köszönöm szépen!

Péter Anna

Call me by your name (Szólíts a neveden!)

Mindenki különböző filmeket szeret. Ezt a szeretetet nem más, mint az egyéni, világról kialakított véleményünk határozza meg. A látásmódunk, tapasztalataink, környezetünk, szeretteink mind nyomot hagynak bennünk, meghatároznak és szabályoznak minket. A *Call me by your name* pont ezért válhat ki kétféle, a mértékskála két elmentéses oldalán található érzést bennünk. Ezt a filmet vagy szeretni, vagy "nagyon nem kedvelni" lehet: közönyös véleményt, hiába kerestem, sehol sem olvastam. Egyesek számára megértést, felvilágosodást, kiteljesedést jelenthet, míg mások szabályszerűen undorodnak tőle, bírálva mindazt, amit képvisel... ez pedig társadalmunkat, közösségünket nézve egyáltalán nem meglepő. Viszont bárhogyan nézzük a *Szólíts a neveden!* nem nevezhető csupán "egy melegfilmnek". Nem

zárhatjuk be ezt a felnőtté válásról és annak örömeiről, fájdalmairól szóló remekművet egy ilyen szűk dobozba, hiszen a más-ság csupán egy azon témák közül, amiket taglal.

Nos.. aki eddig nem jött volna rá, most le kell szögez-nem, hogy igen, a film főszereplője két férfi, akik egy-

másba szeretnek a fülledt olasz nyárban. A 17 éves, szinte felnőtt Elio (Timothée Chalamet) és a húszas éveiben járó egyetemi hallgató Oliver (Armie Hammer) megismerkedésének, barátságának, végül beteljesedett, majd megszakított szerelmének lehetünk tanúi. És hiába a körülönltség - pedig sokan másképp látják -, pedofiliáról szó sincs a filmben.

A film pontos ideje 1983 nyara, helye a napfényes vidéki Olaszország, ahol családjának XVII. századi villájában tölti vakációját Elio. Mindennapjai egyáltalán nem tér-

nek el egy átlagos 80-as évekbeli kamaszétól: rengeteget olvas, zenét hallgat, barátokkal találkozgat, flörtöl, bulizik valamint nagyon-nagyon sokat álmodozik. A fiú világa viszont fenekestől felfordul, amikor Amerikából megérkezik édesapjának, a neves régészprofesszornak, új (doktori disszertációját előkészítő) tanársegédje, a megnyerő és iszonyatosan jóképű Oliver. Elio eleinte csupán felnéz a nála idősebb férfira, példaképként, esetleg bátyfiguraként tekint rá. A kezdeti szimpátia viszont nemsokára testi vonzalommá változik, amiből igaz szerelem fejlődik ki. Egy olyan szerelem, amely nem marad viszonzatlan.

A film végigvezet a szexuális ráébredés, az identitáskeresése (Mégis ki vagyok én? Kit szeretek? Kihez vonzódok?) valamint az első szerelem útvesztőin és érzéken zárja le az összetört szív halk, de erőteljes bemutatásával. A két fiatal szerelme a legtisztább érzelmeken alapul és a mű egyik erénye, hogy már-már másodlagossá válik a tény, hogy két férfi áll a központban. Az intenzív érzések mindenkit megmozgatnak, hiszen mindegyikünkben él egy ilyen emlék, mélyen eltemetett fájdalom avagy friss seb, amit az első igaz szerelemben szereztünk - akár a

szexuális vágyaink felfedezéséről, a lelki társ megtalálásáról vagy a másik felünk elvesztése után található eszméletlenül fájdalmas ürességérzetről juttatja eszünkbe saját példánkat. Ez pedig, hogy mindenki felfedezi magát, tapasztalatait Elio érzéseiben, bemutatja a szerelem univerzális, nemet és életkort figyelmen kívül hagyó, igaz mivoltát. A Szólíts a neveden! zsenialitását csupán fokozzák Sufjan Stevens, az indie zene császára, betétdalainak aláfestése, melyek tökéletesen illelnek a jelenetekhez és a közölni kívánt érzések többszörösét nyújtják (erre példa az utolsó jelenet, mely nem csupán Timothée magával ragadó játékával szólítja meg a nézőt, hanem a zene örökervényű és globális nyelvén is beszél hozzá). Három Golden Globe- és négy Oscar-díjra jelölték, amiből végül egy, a legjobb adaptált forgatókönyvért járó Oscart kapott meg, bár mindet megérdemelte volna.

Így hát bátran ajánlom Luca Guadagnino filmjét bárkinek, akik szeretik a természetes és igazi színészi játékot, boldogan elvesznének a 80-as évek Olaszországának vidéki világában valamint mindenkinek, aki kíváncsi a szemérmetlenül igazi első szerelem szépségére.

Pávai-Marossy Zsófi

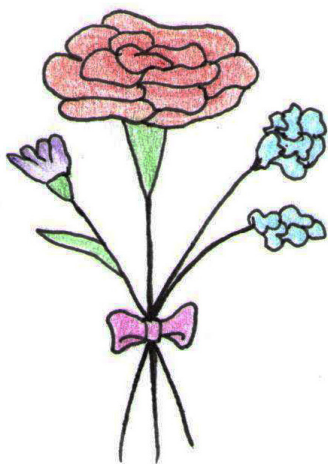
Viszlát Christopher Robin

Simon Curtishez közel áll az életrajzi film műfaja, ezúttal A.A. Milne egyik életszakaszát láthatjuk, hogy hogyan születt a Micimackó. Aki arra számít, hogy egy „Hogyan készült a Micimackó” filmet fog látni, annak csalódnia kell. Szenimentális, meglepően őszinte életrajzi film Róbert Gidáról, aki csak játszani szeretett volna. Ezzel ihlette a mesét, ami gyerekek százmillióinak okozott örömet, és adott útravalót egy egész életre, a mesét, amely tönkretette saját műzsáját.

A film mondanivalójának mélysége van, annyi minden tartalomba belevág az alkotás, hogy igazán adhatna pár üres, mondanivaló nélküli filmnek is belőlük, mert itt aztán van bőven: poszttraumatikus stressz szindróma, kudarc utáni írói válság, szülői felelősség, apa-fiú kapcsolat, háborúellenesség, a hirtelen jött siker/hírnév feldolgozása. Bravúros, hogy ennyi mély mondanivalóba belekezd és helyt is áll bennük.

Milne első világháborús veterán, aki feleségével Daphneval és fiával, Christopher Robinnal, elköltözik a nyüzsgő Londonból, remélve, hogy vidéken nyugodtan tud írni és szabadul a rémálmodtól és a borzalmaktól. A film a családról, Milne és a fia kapcsolatáról szól. Nem merül bele a háború borzalmaiba, a házasságba, mindenből csak pillanatokat csípünk el, ami kicsit felszínessé teszi a cselekményt, de a lényeg így is átjön. Egyértelműen a film legerősebb pontja, amikor szimpla játéknak érződik minden. Milne megnyílik és elszabadul a fantáziája. Fel sem eszmélünk és megelevenedik előttünk a Százholdas pagony és lakói. Olyan gyermekes, ártatlan és ettől válik olyan megindítóvá és szívmelengetővé, a

rendező persze az árnyoldalról sem felejtkezik meg.

Korrekt dráma, nem egy világmegváltó film, mégis képes hatni az emberre, ártatlan, bájos, sötét és tragikus egyszerre. Helyenként felszínes, giccses, hatásvadász vagy klasszikus sablon? Talán néhol igen, néhol nem. Mindenki döntse el maga, hogy bešüppedj-e a nagyjátlagba. Szerintem annál mindenképpen több! Ez a medve kellett nekünk, s Christopher Robin hozta meg érte az áldozatot.

Szabó E. Zsófia

Tentakids

“Az idő olyan, akár egy kerék, amelyik egyre forog és soha meg nem áll.” Így telnek-múlnak a mi iskolás éveink is. Eleinte egy számunkra teljesen új világba csöppenünk, alkalmazkodunk, kihasználjuk minden szép pillanatát, lehunyjuk egy kis ideig a szemünket ... és ...már ballagunk. Így repült el ez a tanév is, a nyári szünet már az ajtónkon kopog és várja, hogy beengedjük. De mi lenne, ha ezt az ajtót nem lehetne kinyitni? Ha nem közeledne semmilyen nyári vakáció és egyáltalán nem is létezne? Ezekre gondolva kíváncsiak voltunk, mi a véleményük az iskolánk kisebb osztályainak erről, így tehát a kérdésünk a következő volt: Mi lenne, ha örökre eltörölnék a nyári vakációt?

0. osztály:

- Beszelnék a tulajjal.
- Kérjük vissza, kérjük vissza!
- Nagyon szomorú lennék.
- Megkérném az őrangyalomat, hogy hozza vissza a vakációt.
- Oh... hát az nagyon kár lenne.
- Nem jönnék soha többé iskolába.

- Iskola, iskola és iskola... na meg persze munka, munka, munka.
- Örökre ballagás lenne.
- Nem lenne kirándulás... jaj, ez tényleg nagyon rossz lenne.
- Sok hiányzó lenne.
- Örülnék, mert annyira, de annyira szeretem az iskolát.

I. osztály:

- Felháborodnék.
- Igazolatlanul hiányoznék.
- Nem jönnénk suliba.
- Megmondanám a tancinak, hogy többet nem fog látni, mert nem jövök suliba.
- Megyek a hotelbe.
- Szétrúgnám a fejem.
- Meghálnék.
- Tanci, én nem vagyok képes suliba jönni!
- Veszem a bőröndöm, és megyek kirándulni.

II. osztály:

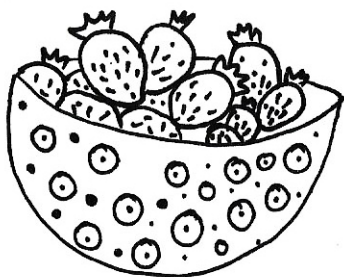
- Megölnék egy pár embert.
- Előredolgoznám.
- Elszabadulna a káosz.
- Jó lenne, mert nem lennék harmadikos.

- Rossz lenne, mert az az én szabadságom.

III. osztály:

- Meghálnék.
- Megmondanám az igazgatónak: Hé, kérem vissza a vakációt!
- Láznék.
- Felmennék az űrbe.
- Átmennék Németországba, ahol vakáció van.
- Örökre kivenném a sza-

badzságot, és csak nyaralnék.

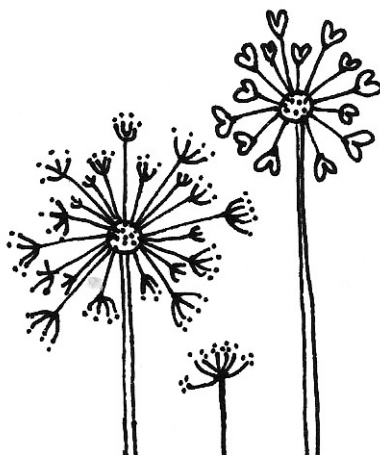
- Betörnénk a banka.
- Gépfegyvert vásárolnék.
- Építenék egy sulit, ahol van vakáció.
- És mi lennénk a tanárok.
- Megtanítanánk a nagyokat lazítani.

Ide nyolcvan éves nénik és bácsik is jön-
nének.

IV. osztály:

- Elkéreznék az iskolából.
- Elutaznék egy másik országba.
- Magánsuliba mennék.
- Jaj... hát nem is tudom.
- Én bele sem merek gondolni.
- Lebontanám az iskolát.
- Én meg beperelném.
- Világvége. (Héj, de te az én padomnál ülsz.)

**Barabási Csenge, Kakucs Orsolya, Szakács Dalma, Tökés Szilvia-
Rita, Orza Andrea**

Szerkesztőség

Főszerkesztő: Péntek Balázs

Tördelő: Czimbalmos Szabolcs Attila

Korrektor: Benedek Bianka Krisztina

Dizájnszervező: Zalányi Eszter Boróka

Adminisztrátor: Fancsali Kinga

Szerkesztők:

Barabási Csenge

Fülöp Sára Viola

Hamar Márk Roland

Ignát Réka

Kakucs Orsolya

Kapusi Kinga

Kotirlán Ágnes

Magyarosi Helga

Novák Henrietta

Oltean Annamária

Orza Andrea

Pávai-Marossy Zsófi

Péter Anna

Puskás Dávid

Szabó E. Zsófia

Szakács Dalma

Tőkés Szilvia-Rita

Rajzocskák:

Czentye Anna

Fuccaro Orsolya

Markovics Boróka

Zalányi Eszter Boróka

A Tentamen támogatója

f: Tentamen

@: tentameno

✉: tentamen@yahoo.com

Köszönjük a közreműködést Egyed-Zsigmond Enikő és Haller Béla felelős tanároknak!

Ajánlom egész évi munkámat annak, akit szeretek

**Írj, olvass,
fotózz, rajzolj**

2018. június